

Lef!

Elke beroepsorganisatie hoort een strategie te hebben, die gebaseerd is op een missie en een visie. Dit jaar halen we het net op, om daarna in gezamenlijkheid de nieuwe strategie te kunnen vaststellen. Wat is goed en kunnen we houden? Wat zagen we over het hoofd of verdient nu extra aandacht?

VAN BUITEN NAAR BINNEN

Ook ons congres in Amersfoort stond in het teken van de toekomst van ons vak. Sprekers van buiten het notariaat gaven hun visie op de wereld en de positie van ons vak daarin; een blik van buiten naar binnen. In januari van dit jaar bepaalden we dat ons jaar-thema 'Dromen, durven, doen' zou zijn. Het dromen is nu wel zo'n beetje

afgerond, nadat we op vele manieren hebben onderzocht wat er leeft, niet alleen in het notariaat, maar ook in de maatschappij. Tijd om knopen door te hakken dus.

BELANGRIJKE ANKERS

Toen ik eind jaren tachtig van de vorige eeuw het notariële wereldje instapte, van student via werkstudent naar kandidaat-notaris, waren lijdelijkheid en ministerieplicht belangrijke ankers. Als jong benoemde notaris begon ik vol bravoure aan mijn door de wetgever toebedeelde taak. Maar al gauw ondervond ik aan den lijve dat je als notaris bijna dagelijks in een spagaat staat.

TIK OP DE VINGERS

Zo weet ik nog goed dat ik bij een overdracht van een woning door partijen onder druk werd gezet om op de afgesproken datum te transporteren, ondanks de weigering van de gemeente om ontheffing te verlenen voor het anti-speculatiebeding. Na uitvoerig wikken en wegen besloot ik te passeren. De gemeente wachtte tot na het passeren en diende een klacht in. De kamer van toezicht vond dat ik zorgvuldig had gehandeld, maar het hof gaf mij een tik op de vingers. Als notaris had ik niet op de stoel van de rechter mogen gaan zitten. Veel later heeft de Hoge Raad bepaald dat de notaris in zo'n situatie toch ruimte heeft om tot een eigen oordeel te komen. Zo'n notaris wil ik zijn.

ACTIEVERE BEROEPSHOUDING

De maatschappelijke verwachtingen zijn namelijk veranderd. Van de notaris wordt nu een veel actievere beroepshouding verwacht. Niet alleen als het gaat om

de poortwachtersrol, maar ook als het gaat om de inhoudelijke rol als adviseur. Notarissen die hun voorlichting niet duidelijk hebben vastgelegd, kunnen niet slechts verwijzen naar het slot van hun akte. De tuchtrechter legt hen soms stevige maatregelen op, zelfs als zij tot dan een 'clean sheet' hadden. Alsof de notaris geen fout mag maken.

BEPERKING

Ook als het gaat om klanten met een beperking, wordt er veel van de notaris verwacht. Hij moet wilsbekwaamheid onderzoeken en bij twijfel het stappenplan erbij pakken. Als het duidelijk is dat de klant wilsonbekwaam is, dan moet de notaris dienst weigeren. Maar onze praktijk is meestal niet zo zwart-wit. De vraag is hoe de notaris dan moet handelen? Wat indien er ook na het doorlopen van het stappenplan twijfel blijft? Dan maar niet inhalen? Menig notaris zal die neiging hebben, dus voorzichtig zijn en halt houden. Maar is dat gewenst? Ontneemt hij dan een kwetsbare groep mensen juist niet de toegang tot het rechtsbestel?

MOED TONEN

In het systeem van ons recht heeft de notaris de taak kwetsbare personen juist te helpen en zolang mogelijk de poort open te houden. Als het gaat om vermoedens van fraude en ander onrecht zal de poortwachter wegens gegronde redenen dienst moeten weigeren. Maar waar het gaat om mensen met een beperking geldt juist het tegenovergestelde. De notaris zal dan juist terughoudend met dienstweigering moeten zijn. Bij twijfel moet tonen en wel inhalen dus. Indien nodig kan de rechter er achteraf immers zijn oordeel over uitspreken. Komt vast te staan dat die moedige notaris een fout heeft gemaakt, dan verdient hij het niet een tik te krijgen.

BETER

Vorig jaar vierden wij het 175-jarig bestaan van onze beroepsorganisatie. We waren trots en straalden dat uit. Maar het is ook een lastig beroep omdat de maatschappij veel meer van ons vraagt dan vroeger. Voor onze strategie de komende jaren betekent dat dat we veel aandacht moeten geven aan de beroepsbeoefenaar. We hebben notarissen nodig met een alerte, integere en actieve beroepshouding. Notarissen die moedig zijn en lef hebben, die weerbaar zijn en tegen een stootje kunnen. Daar wordt Nederland beter van! ■

Nick van Buitenen | VOORZITTER KNB